

Byggforskserien

UDK 728:3-053.9

Stikkord: sjekkeliste,
boligtilpassing –
eldre

Prosjektering – byggesak

Boligutbedring for eldre Sjekkeliste for boligtilpassing

Planløsning

G 241.303

Våren 1985

0 GENERELT

01 Dette bladet er et hjelpemiddel når en skal undersøke om en bolig kan og bør utbedres. Bladet er utformet som en sjekkeliste over bygningsdeler som kan skape problemer for eldre beboere eller øke risikoen for hjemmeulykker. Det er vist til en del utbedringstiltak og tekniske tiltak som kan gjøre boligene mer hensiktsmessige, tilgjengelige og sikre.

02 Bladet kan brukes av beboere og huseiere for å vurdere muligheten for å bli boende i eget hus, og av planleggere og saksbehandlere i forbindelse med vurdering av boligutbedring eller alternative boligtiltak for den enkelte klient. Sjekkelistene i bladet kan i utfyllt stand brukes som vedlegg til søknad om utbedringslån i Husbanken. Bladet er særlig basert på utbedringslån for eldre og funksjonshemmede. Bladet anbefales også brukt i forbindelse med andre låne- og finansieringsordninger, for eksempel ved byfornyelse og utbedring på antikvarisk grunnlag.

03 Bladet bygger på erfaringer fra forskning og forsøk ved NBI og Norsk gerontologisk institutt, særlig fra prosjektene "Rådgivning i boligsaker for eldre og funksjonshemmede" og "Utbedring av eldres boliger" [423] [424].

04 Henvisninger

NBI planløsningsblad:

G 220.213 Barnesikker bolig

G 241.302 Kartlegging av utbedringsbehov i kommunene

A 324.301 Innvendige trapper

A 331.131 Tilbygg til småhus

A 331.714 Individuell tilpassing for funksjonshemmede og eldre

A 360.301 Belysning i boliger

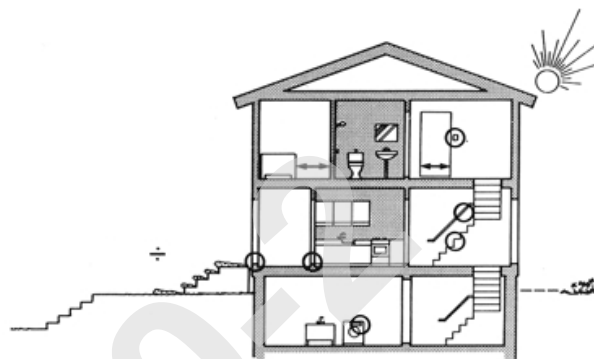
A 361.225 Nytt sanitærrom i gamle boliger

Byggforskriftene

1 UTBEDRINGSMULIGHETER

11 Grunnlag for andre boligalternativer

De fleste boliger er teknisk mulig å utbedre, men i enkelte tilfeller vil kostnadene bli for høye eller resulta-

tet fortsatt være utilstrekkelig for den eldre beboeren, slik at andre boligalternativer bør anbefales.

Dette gjelder:

- For liten bolig – som ikke kan utvides
- Bad og WC – Det er ikke plass til innredning.
- mangler – Påbygg er umulig.
- Avløp kan ikke ordnes.
- Kald og trekkfull bolig – Etterisolering og tetting er vanskelig.
- Mye forsømt vedlikehold – Utbedring for kostbart.
- Upraktisk og ufremkomme- – som ikke kan bli "livsløpsbolig"
- lig bolig – Kan ikke tilpasses beboernes krav til bolig eller tekniske hjelpemidler.

12 Kostnader

Lån til utbedring på sosialt grunnlag gis når kostnadene ikke overstiger det det vil koste å bygge nytt. Samlet lån må ikke overstige 85 % av takstverdien etter utbedring.

Husbanken holder utgiftene til faktisk *vedlikehold* utenfor kostnadsrammen siden lånet er beregnet på ren *standardheving* eller *tilpassing* av en bolig.

Hvis det er særlige grunner for å utbedre huset selv om kostnadene blir høye, må en søke annen finansiering:

- For verneverdig bebyggelse kan en søke lån på antikvarisk grunnlag.
- For spesielle sosiale forhold vil den enkelte kommunen kunne gi tilskott slik at beboeren kan bli boende i eget hus selv om utbedring ikke synes teknisk og finansielt forsvarlig.

Ettertrykk forbudt

13 Behov for utbedring

131 *All boligutbedring* innebærer standardheving. Det meste av midlene går til installasjon av bad og WC og forbedring av varmeisolasjonen. Derfor må det først undersøkes om dette er mulig å gjennomføre. En moderne, lettstelt bolig dekker grunnleggende behov og er en forutsetning for at eldre skal bli boende hjemme og ev. hjemmehjelpere kunne være til nytte. NBIs undersøkelser viser imidlertid at mange bare gjennomfører standardheving og overser tilpassing for framtidige behov som ofte kommer ved nedsatt funksjonsevne. Det blir heller ikke gjort mye for å forebygge hjemmeulykker. Denne sjekkelisten er derfor i hovedsak rettet mot funksjonelle forbedringer av eldres boliger.

132 *Vedlikeholdstilstand*. Vedlikeholdet oppleves som en belastning for mange eldre huseiere. Selv om vedlikeholdskostnadene ikke dekkes av Husbanklånet, må en vurdere husets tekniske tilstand for å ta stilling til om det er tilrådelig å sette andre arbeidere igang. Ved fornuftig valg av utbedringsløsninger kan en rette opp skader og redusere vedlikeholdet for framtiden.

133 *Tilpassing ved nedsatt funksjonsevne*. Eldre beboere har behov for helt alminnelige, lettstelte boliger. De fleste eldre er ikke funksjonshemmet, men mange har redusert funksjonsevne som gjør at en må stille særlige krav til deres boliger. Nedsatt syn og vansker med å bøye eller strekke seg er vanlig. Atkomstforholdene utenfor entredøren og trappene er et alvorlig problem for de fleste eldre. Behovet for å komme fram med rullestol gjelder bare noen få, men de fleste vil ha glede av å kunne bruke andre rullende og plasskrevende hjelpemidler, trillebord, bøttetraller m.m. Av dem som er bevegelseshemmet, er det mange som ikke bruker tekniske hjelpemidler fordi de ikke kjenner til mulighetene eller fordi boligen er uegnet for det.

Med *boligtilpassing* menes endringer av eksisterende planløsning og teknisk utstyr i boligen med henblikk på å lette dagliglivets aktiviteter eller gjøre den mer sikker mot hjemmeulykker. For eldre personer med redusert funksjonsevne er det viktig å forbedre boligen så langt det er teknisk og økonomisk forsvarlig.

134 *Individuell tilpassing* er nødvendig ved sterk bevegelseshemming.

Med full tilpassing til rullestolsbruker menes: En bolig som er helt tilgjengelig og utstyrt med spesialinnredninger for en bestemt bruker. Dersom beboeren er sterkt funksjonshemmet, bør tilpassingen gjøres individuell etter en funksjonsvurdering av personen. Dette kan gjøres av en ergoterapeut som også tar hensyn til beboernes egne livsvaner og sannsynlig utvikling av funksjonshemmingen.

135 *Livsløpsbolig*. Dersom hovedplanet i boligen er tilgjengelig for rullestolsbruker og inneholder minst stue, kjøkken, et toalettrom og mulighet for et soverom på hovedplanet, kan vi kalle boligen en livsløpsbolig. Det vil si en bolig der de fleste husholdningene vil kunne fortsette å bo selv om ett av familiemedlemmene skulle bli funksjonshemmet for kortere eller lengre tid. Boligene vurderes ut fra mulighetene for å kunne bli en livsløpsbolig. Eventuelle ombygginger kan eventuelt gjennomføres på et senere tidspunkt dersom behovet

skulle oppstå. Hvis man planlegger slik, kan man unngå at den første utbedringen blir til hinder for å gjennomføre senere utbedringer.

14 Ulykkesrisiko

141 *Eldre er utsatt for fall*. De fleste ulykkene i og ved hjemmet rammer eldre og barn. Eldre rammes oftest av fallulykker, men også andre uhell kan skje. Fallulykkene gir store skader, særlig hos eldre kvinner. Skadene medfører samfunnsmessige kostnader både når det gjelder behandling og fordi hjemmeboende eldre kvinner utgjør en stor ressurs når det gjelder egenomsorg og omsorg for ektefeller. Eldre bruker lengre tid til å bli friske enn yngre. De vil ofte redusere sin aktivitet fordi de er redde for at noe skal hende. Ulykkesrisikoen og angsten for å falle har derfor også store konsekvenser for de eldres helse og trivsel.

Deres fysiske og tildels også deres psykiske forutsetninger for å unngå ulykker kan være svekket.

Forebyggende tiltak tar sikte på å unngå uhellene og redusere skader dersom uhell skjer. En må ivareta både de subjektive faktorene (fysiske forutsetninger og redusert aktsomhet) og de objektive faktorene (miljø og produkter) som medvirker til ulykker. Alminnelig god helse og riktig medisinsk behandling kan redusere ustøhet, svimmelhet og svekket hukommelse som skyldes dårlig ernæring, feil medisinbruk o.l.

142 *Tiltak for å sikre en bolig*. En godt planlagt og romslig bolig, med gode forbindelser og gode muligheter for å holde orden, er langt tryggere enn trange, overmøbelerte boliger. Bygningsdeler som er i dårlig stand, utgjør også fare for uhell. Utbedring av skader bør derfor skje raskt.

For øvrig skal en ta særlig hensyn til den enkeltes kapasitet på de ulike områdene og tilpasse tiltakene etter det:

Ved	Legg særlig vekt på:
dårlig syn	tilstrekkelig belysning markering av trinn etc.
ustøhet	støttehåndtak/lister, plane golv og gode ganglinjer
dårlig lunge- og hjerterkapasitet	hvileplan m.v./trapper
muskelsvekkelse dårlig hukommelse	terskelfrihet/plane golv sikring av kokeplater m.m.

143 *Trygghetsfølelse med alarmsystemer*. Ved siden av den reelle risikoen for at uhell kan skje, må man vurdere den enkeltes angst for uhell, brann, innbrudd etc. Røykvarslere og gode låssystemer bør finnes i alle hjem. For enkelte, f.eks. tunghørte, vil det være påkrevd at brannvarsling går direkte til vaktentral eller liknende, for andre er det nok med intern varsling.

2 SJEKKELISTER

21 Alminnelige standardkrav

Er boligen fullstendig/
selvforsynt?

Kan boligen utvides eller oppdeles slik at den blir en full-
stendig bolig?

Har boligen egen inngang
(hybel)?

Mangler kjøkken?

Mangler separat soverom?

Mangler bad/dusj/WC?

Er kloaktilknytning eller annen løsning mulig?

Mangler ytre rom/oppbevaring?

Er boligen for trang?

22 Momenter til teknisk tilstandsvurdering (bør følges opp av fagfolk på hvert felt)

Bygningsdel/påvist mangel	Ja	Nei	Foreslått utbedring/nærmere undersøkelser utført?
Taket:			
Lekkasje gjennom tak	☐	☐	
Lekkasje fra takrennen	☐	☐	
Knuste takstein	☐	☐	
Andre feil ved taktekningen	☐	☐	
Takrenner og/eller nedløp ødelagt	☐	☐	
Tegn på råte i takbord og/eller bjelker	☐	☐	
Annet	☐	☐	
Pipe:			
Mangler ved pipe	☐	☐	
Yttervegger av tre:			
Umalt	☐	☐	
Råte i panel	☐	☐	
Detaljer, listverk, vannbord etc. er skadet	☐	☐	
Annet	☐	☐	
Yttervegger, mur/puss o.l.:			
Fuktskader	☐	☐	
Puss faller av	☐	☐	
Annet	☐	☐	
Golv, bjelkelag:			
Råte o.l.	☐	☐	
Skjeve golv	☐	☐	
Trapper/ute og inne			
Slitte, glatte trinn, defekte trinn	☐	☐	
Defekte rekkverk og håndlister	☐	☐	
Vinduer:			
Umalt	☐	☐	
Råte	☐	☐	
Dårlige forbindelser i hjørner/beslag	☐	☐	
Utette	☐	☐	
Belistning/sålbenk	☐	☐	
Betjening/vridere, hasper o.l.	☐	☐	
Grunnmur kjeller:			
Setningsskader	☐	☐	
Fuktskader	☐	☐	
Pusskader/avskalling	☐	☐	
Annet	☐	☐	

Bygningsdel/påvist mangel	Ja	Nei	Foreslått utbedring/nærmere undersøkelser utført?
Elektriske ledninger og apparater:			
Er det faste elektriske opplegget nylig kontrollert?	☐	☐	
Er det mange løse ledninger, f.eks. skjøteledninger som krysser trafikklinjene?	☐	☐	Installere flere stikkontakter på hensiktsmessige steder, i høyde 0,45 – 1,10 m over gulvet
Sitter stikkontakter for lavt?	☐	☐	
Finnes det defekte elektriske apparater?	☐	☐	Fjernes
Finnes det løse varmeovner?	☐	☐	
Mangler komfyr egovaktplate eller annen sikring?	☐	☐	
Vurder plassering av brytere, radiatorregulering m.v.			Suppler med nye kontakter i riktig høyde og på lett tilgjengelig sted. Samle lys på en bryter m.v.
Vann og avløp:			
Dårlig vanntrykk	☐	☐	
Tette avløpsrør	☐	☐	
Varmtvannsbereider (tank)	☐	☐	
Fungerer utstyr på bad og WC?	☐	☐	
Pakninger/lekkasjer/nedslitte gjenger	☐	☐	
Er det løpende vedlikeholdet av huset til stor bekymring for beboeren?	☐	☐	
Varme:			
Er det vanskelig å holde boligen jevnt varm?	☐	☐	
Er du/dere plaget av kulde og trekk?	☐	☐	
P.g.a. dårlig isolasjon			
i vegger ☐ , tak ☐ , golv ☐			
er oppvarmingen utilstrekkelig?	☐	☐	
Hvis ja: For få ovner	☐	☐	
For lite strøm	☐	☐	
Tungvint fyringssystem	☐	☐	
23 Sjekkliste for tilpassing			
Atkomst til huset:			
Kan en kjøre bil helt fram til inngangsdør?	☐	☐	Kan det legges alternativ atkomst rundt huset/over nabotomt?
Kan en elektrisk/manuell rullestol kjøres fram til inngangsdør?	☐	☐	
Er det trapper i atkomstveien?	☐	☐	Rekkverk på begge sider
Er atkomsten særlig bratt?	☐	☐	
Mangler ytre rom/oppbevaring?	☐	☐	
Er boligen for trang?	☐	☐	
Er det dårlig snørydding/strøing på atkomstvei/fortau?	☐	☐	Varmekabler Undersøk ansvarsforhold, skaffe hjelp
Hindringer, lek, reklameskilt	☐	☐	Ta opp med ansvarlig
Inngangstrapp:			
Mangler rekkverk?	☐	☐	Rekkverk
Iser trinnene?	☐	☐	Utskifting av trinn, rister eller varmekabler
Er utebelysningen dårlig?	☐	☐	
Hvor høy er inngangstrappen?			
Antall trinn?			Er det plass til rampe med stigning 1:20 (til nød 1:12)?

Bygningsdel/påvist mangel	Ja	Nei	Foreslått utbedring/nærmere undersøkelser utført?
Har inngangstrappa for høye trinn? (ev. trinn med ulik høyde?)	☐	☐	Vurder utskifting av trapp
Hvor stort er reposet på inngangstrappen?			Kan det utvides?
Ligger leilighetens inngang og/eller plan på husets hovedinngangsplan?	☐	☐	Vurder muligheten for å installere heis eller løfteplate (ev. permanent heis)
Hvor mange hele etasjetrapper?			(Trapperomsbredde, plass utenfor bygningskropp, alternativ inngang i leilighet etc.)
<i>Bolig over flere etasjer/halvplan:</i>			
Hvilke rom kan ikke nåes fra inngangsplanet?	☐	☐	Kan inngang flyttes til hovedplan?
kjøkken?	☐	☐	Kan noen rom omdisponeres?
toalettrom m/WC?	☐	☐	Er utvidelse av hovedplan mulig?
vaskerom?	☐	☐	
soverom eller avdelbar soveplass?	☐	☐	Er trappeheis eller løfteplate mulig?
<i>Trapper:</i>			
Er trappen bratt?	☐	☐	Vurder utskifting eller utbedring av trappen. Flytting eller utvidelse av trapperom kan bli nødvendig.
Er det en svingtrapp?	☐	☐	
Er den uten repos?	☐	☐	
Mangler håndlister?	☐	☐	Monter gripevennlig håndlist, godt forbi første og siste trinn
Er det én håndlist eller ingen?			
Er trinn skåret inn i repos?	☐	☐	Utbedres, eller ny trapp?
Er det framstikkende trinn?	☐	☐	
Har trappen trappenese, eller åpne trinn? (snublefare ved dårlige benfunksjoner)	☐	☐	Opptrinn kan monteres
Er trinnene slitte og glatte?	☐	☐	Utbedres, eller ny trapp?
Er trinnene dårlig markert?	☐	☐	
Belysning av trapperom dårlig?	☐	☐	Flere lampepunkter, lavt?
Er trappene et akutt problem for beboeren?	☐	☐	
Et forventet problem?	☐	☐	
<i>Terskler og høydeforskjeller:</i>			
Inngangsdør/badedør/balkongdør			
Terskel høyere enn 25 mm?	☐	☐	
Andre terskler?	☐	☐	Terskler fjernes der anslag ikke er nødvendig
<i>Golv i alle rom:</i>			
Er golvet defekt enkelte steder?	☐	☐	
Finnes det glatte golvbelegg?	☐	☐	
Ligger det løse småtepper på golvet?	☐	☐	
Har disse sklisikring, belegg som gjør at de ligger fast?	☐	☐	Underlag bør skaffes
Er badegolv høyere enn andre golv?	☐	☐	Vanskelig å endre, vurder bad annet sted – eller oppføring av andre golv
Er det høydeforskjeller mellom rom som har oppfôret nytt golv etter tidl. utbedringer?	☐	☐	Vurder oppføring av resten eller fjerning av oppfôret golv

Bygningsdel/påvist mangel	Ja	Nei	Foreslått utbedring/nærmere undersøkelser utført?
Dører:			
Er dørene smale?	☐	☐	Skiftes ut når nødvendig
Er dørslag til hinder for fri passasje?	☐	☐	Fjernes om mulig
Er det terskler i vanlige dører?	☐	☐	Fjernes helst, i alle fall ved legging av nye golvbelegg
Vinduer:			
Kan alle vinduer pusses fra innsiden?	☐	☐	
Kan alle vinduer pusses uten å bruke stige, trapp e.l.?	☐	☐	Justeringer, nye beslag
Er noen av vinduene vanskelige å åpne for lufting, for pussing?	☐	☐	alternative luftemuligheter. Utskifting bare hvis vinduene er defekte
Kjøkken, romdisponering:			
Ligger kjøkkenet i god kontakt med oppholdsrom?	☐	☐	Vurder utvidelse eller omdisponering av planen. Annet rom
Er kjøkkenet for lite til å kunne forandres?	☐	☐	ved rørstamme, eller nytt opplegg?
Vurder planen, plassering av dører og fordeling av arbeidsplassene.			Vurder å stenge/eller flytte dører/passasjer
Er det kryssende trafikk mellom arbeidsplassene?	☐	☐	
Innredning:			
Mangler det frastillingsplasser			
– ved komfyr?	☐	☐	Suppler frastillingsplasser med gryteskap, trillebord o.l.
– ved oppvaskbenk?	☐	☐	
Arbeidsplassen (konkret, hvor foregår tilberedning og baking?) har den			
– gal høyde?	☐	☐	Juster benkehøyder der det er mulig. Løse sokler er best.
– for smal (albuerom/svingeplass)?	☐	☐	
– sittemulighet (knerom)?	☐	☐	
Er husholdningsmaskiner			
– ubekvemt plassert?	☐	☐	Finn ny plassering
– i vegen ved oppbevaring?	☐	☐	
Overskap. Er det tilstrekkelig oppbevaringsplass i rekkehøyde fra golv?	☐	☐	Flytt eller suppler med flere skap, ev. hyller
Oppbevares ting som er i bruk i høye skap og krever trapp eller krakk?	☐	☐	
Klesvask:			
Mangler det			
– vaskemaskin?	☐	☐	
– tørkemulighet?	☐	☐	
– skyllekar?	☐	☐	
Er det uhensiktsmessig plassering av utstyr			
– i kjeller?	☐	☐	
– uten tilkøpling som må flyttes for å brukes?	☐	☐	Vurder flytting, ev. nytt vaskerom i tilknytning til toalettrom
– for trangt?	☐	☐	
Er det langt til tørkemulighet?	☐	☐	

Bygningsdel/påvist mangel	Ja	Nei	Foreslått utbedring/nærmere undersøkelser utført?
Bad/toalettrom:			
Mangler det helt?	☐	☐	Vurder mulighet for nytt toalettrom eller utvidelse
Er det langt fra soverom?	☐	☐	
Er det trangt?	☐	☐	
Er badekar en ulempe?	☐	☐	
Dusjkabinett til hinder/eller i vegen?	☐	☐	
Savnes badekar?	☐	☐	
Finnes badekar?	☐	☐	Man kan ev. skifte til/supplere dusjplass på golv med krakk.
Har det plan eller buet bunn?	☐	☐	Mange vil foretrekke badekar av terapeutiske hensyn. Man kan også supplere med sandpapirliknende striper, matter e.l., ev. også badekarsete
Er kraner vanskelig å betjene?	☐	☐	
Savnes støttehåndtak?	☐	☐	
Finnes tekniske hjelpemidler som det ikke er plass til?	☐	☐	
Mangler det støttehåndtak?	☐	☐	Støttehåndtak bør monteres
Er det dårlig feste for støttehåndtak?	☐	☐	Konstruksjonen bør styrkes
Mangler det direkte atkomst til WC fra sengen?	☐	☐	I visse tilfeller må man vurdere et nytt toalett nær soverommet
For eldre mennesker er det særlig viktig at forbindelsen fra sengen til WC er kort, mest mulig rettlinjet og uhindret av trapper eller trinn.			
Er det vanskelig å regulere varmtvannet tilfredsstillende?	☐	☐	Termostatregulert bereder på brukstemperatur Termostadbatterier der det er mulig
Kan kraner i dusjen nås uten at vannstrålen treffer den badende?	☐	☐	
Soverom:			
Er soverommet lite eller for smalt?	☐	☐	
Er renhold vanskelig?	☐	☐	
Er fri sengeoppstilling umulig?	☐	☐	
Er det ikke framkommelig med rullestol?	☐	☐	
Oppholdsrom:			
Vurder møbleringen			
Er det god passasje mellom møbelgruppene?	☐	☐	
Er møblene stødige, egnet til å støtte seg på?	☐	☐	
Skyldes ev. hindringer og møbler i ganglinjene generell overmøblering?	☐	☐	Vurder forsiktig ommøblering ev. fjerning av enkelte ting som står i vegen
Er boligen godt ventilert?	☐	☐	
Er almenbelysningen god?	☐	☐	
Er det mangler ved låser o.l. i ytterdør?	☐	☐	
Savnes telefon, varslingsanlegg eller lignende?	☐	☐	
Brannsikring:			
Er bolig, møblering og utstyr lett antennelig?	☐	☐	
Finnes røykvarslere?	☐	☐	
Finnes husbrannslange?	☐	☐	
Finnes slokningsapparat?	☐	☐	
Rømningsveier? (vurderes særskilt i forhold til beboernes funksjonsevne)			

3 REFERANSER

- 31 Dette bladet er skrevet av Grete Bull og redigert av Tone Gengenbach. Bladet er en revisjon av blad nr. A 331.234, pkt. 35 og 36 og tabell 35 og 36. Redaksjonen avsluttet mars 1985.
- 32 Litteratur
- 321 BULL, Grete. Boligutbedring for eldre, Utbedringsbehov og faglig bistand i to kommuner. (Norges byggeforskningsinstitutt. Rapport 94 1984)
- 322 ENGELSTAD, Harald. Utbedring av eldres boliger, undersøkelse i en *bykommune*, utbedringssaker med konsulentbistand. Oslo 1981. (Norsk Gerontologisk institutt. Rapport, 1981, 8)
- 323 ENGELSTAD, Harald. Utbedring av eldres boliger, undersøkelse i en *landkommune*, utbedringssaker med konsulentbistand. Oslo 1983. (Norsk gerontologisk institutt. Rapport 1983, 3)
- 324 LANGE, Tore og THRONÆS, Eli. Rådgivning i Boligsaker for funksjonshemmede. Oslo 1982 (Norges byggeforskningsinstitutt. Rapport nr. 89)
- 325 BOYSEN, Carsten. Hjemmeulykker - Kan de forebygges? Oslo 1974. (Norges byggeforskningsinstitutt. Håndbok, 32)
- 326 Fallulykker og eldre. Oslo 1984. (Statens institutt for forbruksforskning/ Rådet for eldreomsorgen, seminarreferat)
- 327 STORAKER, Anne Grethe Sollie. Eldreulykker og bolig-sikkerhet. En forundersøkelse av trygdeboliger og trygdeboligbeboere i Oslo, høsten 1983. Oslo 1984. (Statens forurensningstilsyn)
- 328 RAGNØY, Arild. Gangtrafikk på vinterføre i Oslo, Kan vegvedlikeholdet hjelpe. Oslo 1985 (Transportøkonomisk institutt)
- 329 HUSBANKEN. God utbedring. Oslo 1985